

ภูมิหลังและปัจจัยสนับสนุนใน เรื่องการลดและควบคุมอาวุธของสหประชาชาติ

ปัจจุบันสหประชาชาติถือว่า เรื่องการลดและควบคุมอาวุธ เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ ทั้งนี้เพราะพิจารณาเห็นว่า การลดอาวุธ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะนำไปสู่สันติภาพระหว่างประเทศ และการพัฒนาในระดับกว้างขวางและมากยิ่งขึ้นของประชาชาติต่าง ๆ สหประชาชาติได้เริ่มดำเนินการเพื่อให้มีการลดอาวุธมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1946 และจนถึงปัจจุบันก็ยังคงดำเนินการอยู่ //

ดังนั้น เพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทในการลดและควบคุมอาวุธของสหประชาชาติว่าได้วิวัฒนาการมาอย่างไร บทนี้จะได้กล่าวถึง ความเป็นมาและมูลเหตุปัจจัยที่ทำให้สหประชาชาติมีบทบาทดังกล่าว

1.1 ความเป็นมาในเรื่องการลดและควบคุมอาวุธ

นับเป็นเวลานานมาแล้วที่ได้มีการเสนอความคิด รวมทั้งความพยายามให้มีการจำกัดจำนวนอาวุธที่รัฐ ๆ หนึ่งสามารถครอบครอง หลักฐานที่ปรากฏเด่นชัดเกี่ยวกับเรื่องนี้มีดังต่อไปนี้คือ

1.1.1 ข้อเสนอและแนวความคิดเกี่ยวกับการลดและควบคุมอาวุธในระยะแรก

ก) ข้อเสนอของ Duc de Sully

Duc de Sully เสนาบดีแห่งประเทศฝรั่งเศสมีชีวิตอยู่ระหว่างปลายคริสต์ศตวรรษที่ 16 ถึงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 17 บุคคลผู้นี้ได้วางรูปแบบเกี่ยวกับการควบคุมอาวุธและเสนอต่อพระเจ้าเฮนรีที่ 4 แห่งฝรั่งเศส โดยให้นำเอารัฐทั้ง 15 รัฐในยุโรป (ยกเว้นรัสเซียและตุรกี) มารวมกันเป็นสมาพันธ์รัฐ และมีสถานะที่เท่าเทียมกัน สถาซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของแต่ละรัฐ จะเป็นผู้กำหนดโควต้าของกองกำลังและจำนวนอาวุธของแต่ละรัฐ เช่น ฝรั่งเศส จะมีทหารราบได้ทั้งหมด 20,000 คน จากโควต้ากลางที่กำหนด 260,000 คน ทหารม้า 4,000 คน จากโควต้ากลาง 90,000 คน ยืนใหญ่ 20 กระบอก จากโควต้ากลาง 200 กระบอก และได้เรือ 10 ลำ จากโควต้ากลาง 120 ลำ¹ วิธีการควบคุมกำลังอาวุธดังกล่าว Duc de Sully เชื่อว่าจะสามารถสร้างสันติภาพให้แก่ยุโรปได้

¹L. Larry Leonard, International Organization, p.25.

ข) แนวความคิดของ Immanuel Kant

Immanuel Kant เป็นนักปราชญ์ชาวเยอรมัน มีชีวิตอยู่ระหว่างปี ค.ศ.1724-1804 ผู้เขียน Zum ewigen Frieden (Perpetual Peace - 1795) ซึ่งได้กล่าวถึงการรื้อถอนกำลังทหารที่มีอยู่ของแต่ละรัฐว่า เป็นหลักการสำคัญประการหนึ่งเกี่ยวกับสันติภาพระหว่างรัฐ ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมากในคริสต์ศตวรรษที่ 19 ผลของความคิดนี้จะเห็นได้อย่างชัดเจนในความตกลงริช-บากอท (Rush-Bagot Agreement - 1817) ระหว่างประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นเรื่องของการกำหนดกำลังนาวิในทะเลสาบเกรทเลค (Great Lake) โดยกำหนดให้กำลังนาวิในทะเลสาบของแต่ละฝ่ายมีได้เพียง 4 ลำ ระวังชั้นน้ำไม่เกิน 100 คืบ มีปืนประจำเรือขนาด 18 นิ้ว เพียงกระบอกเดียว กับให้มีเขตปลอดทหารระหว่างกันตามพรมแดนแคนาดา ¹

1.1.2 การประชุม ณ กรุงเฮก ปี ค.ศ.1899 และปี ค.ศ.1907

ในปี ค.ศ.1899 ชาร์ นิโคไลสที่ 2 แห่งรัสเซียและพระราชินีวิลเฮลมินา (Wilhelmina) แห่งเนเธอร์แลนด์ ได้ร่วมกันจัดการประชุม ณ กรุงเฮก โดยมีจุดมุ่งหมายให้กำหนดระดับอาวุธโดยความตกลงร่วม ชาร์ ได้ประกาศว่าสงครามเป็นตัวทำลายความรุ่งเรืองและเศรษฐกิจ และการศึกษาสันติภาพเป็นวัตถุประสงค์ร่วมของนโยบายระหว่างประเทศ แต่ระยะเวลา 2 เดือน ของการประชุมไม่ได้ก่อให้เกิดความก้าวหน้าใด ๆ นอกจากมติแสดงความคิดเห็นว่า การลดรายจ่ายทางทหารซึ่งมีเป็นจำนวนมากนั้น เป็นสิ่งที่จำเป็น ²

ในปี ค.ศ.1907 ได้มีการประชุม ณ กรุงเฮกเป็นครั้งที่สอง และที่ประชุมได้ยอมรับถึงความล้มเหลวต่อความพยายามในการลดอาวุธ เพราะรายจ่ายทางทหารของประเทศต่าง ๆ แทนที่จะลดลงมาตามการเรียกร้องของมติในการประชุมครั้งแรก กลับทวีเพิ่มขึ้นตั้งแต่นั้น ³

¹ Georg Schwarzenberger, Power Politics (New York : Frederick & Preeger, 1953), p.215.

² Stephen S. Goodspeed, The Nature and Functional Organization, p.286-287.

³ Ibid., p.287.

1.1.3 ความพยายามในเรื่องการลดอาวุธหลังสงครามโลกครั้งที่ 1

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ประเทศต่าง ๆ เริ่มเล็งเห็นความสำคัญของการลดอาวุธอีกครั้งหนึ่ง ในการจัดตั้งสันนิบาตชาติจึงได้มีการกำหนดหน้าที่ของคณะมนตรีไว้ตามมาตรา 8 แห่งกติกาสันนิบาตชาติ โดยให้มีหน้าที่ในการกำหนดแผนการลดกำลังอาวุธและให้ประเทศสมาชิกต่าง ๆ แลกเปลี่ยนข่าวสารกันโดยตรงไปตรงมาและสมบูรณ์ในเรื่องอัตรากำลังอาวุธ*

ความพยายามของสันนิบาตชาติในเรื่องนี้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าใดนัก เพราะในขณะที่ฝรั่งเศสห่วงใยเรื่องความมั่นคง และเรียกร้องให้มีการตรวจตราและควบคุมระหว่างประเทศ แต่สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ กลับไม่สนใจในเรื่องปัญหาความมั่นคงและไม่สนับสนุนความคิดในเรื่องการตรวจตราและควบคุมการลดอาวุธ นอกจากนั้น เยอรมันเองก็ยังขุ่นเคืองต่อการถูกกดให้อยู่ภายใต้สนธิสัญญาแวร์ซายส์ อันทำให้สถานะทางทหารของตนต่ำต้อย¹

อย่างไรก็ดี คณะมนตรีได้จัดตั้งคณะกรรมการเตรียมการประชุมเพื่อการลดอาวุธขึ้นในเดือนธันวาคม ค.ศ. 1925 เพื่อหาช่องทางในการลดอาวุธ แม้จะไม่สามารถดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ คณะกรรมการนี้ก็ได้อ่างสนธิสัญญาขึ้นฉบับหนึ่ง ในปี ค.ศ. 1930 และตระเตรียมการประชุมที่จะมีขึ้นในปี ค.ศ. 1932 แต่ระหว่างปี ค.ศ. 1931 นั้นเอง ภาวะเศรษฐกิจตกต่ำก็บังเกิดขึ้นในยุโรป และพรรคนาซีก็เรืองอำนาจขึ้นในเยอรมัน

ในการประชุมที่เจนีวา เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1932 มีประเทศเข้าร่วมประชุมทั้งหมด 61 ประเทศ และได้มีการยอมรับเอาร่างสนธิสัญญา ปี ค.ศ. 1930 มาเป็นกรอบสำหรับการหารือต่อไป ฝรั่งเศสได้เสนอให้มีการจัดตั้งกองกำลังตำรวจระหว่างประเทศเพื่อรักษาสันติภาพ แต่ไม่ได้รับความสนใจจากที่ประชุม โดยเฉพาะเยอรมันเห็นว่าเป็นเครื่องมือเพื่อเลื่อนการติดอาวุธของตนออกไป² และเมื่อข้อเรียกร้องของเยอรมันในเรื่องความเสมอภาคในการตกลงเรื่องอาวุธ ซึ่งอิตาลีและสหภาพโซเวียตให้ความสนับสนุนไม่ได้รับความสนใจจากที่ประชุม เยอรมันจึงถอนตัวจากการประชุม

*ดูภาคผนวก 1.

1
Ibid., p.289.

2
Ibid., p.290.

ในปี ค.ศ. 1933 นั้นเอง ญี่ปุ่นก็ได้แสดงความจำนงขอถอนตัวออกจากสันนิบาตชาติ และฮิตเลอร์ก็ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำเยอรมัน ในวันที่ 14 ตุลาคม ค.ศ. 1933 เยอรมันก็แสดงความจำนงขอถอนตัวออกจากทั้งการประชุมลดาารุ และจากสันนิบาตชาติเช่นเดียวกัน โดยตั้งเงื่อนไขในการกลับเข้าประชุมว่า เยอรมันจะต้องมีทหารได้ 300,000 คน พร้อมอาวุธที่จำเป็น กองกำลังของพรรคนาซี เช่น กองทหารเชิร์ทน้ำตาล (Brown Shirts - S.A.) จะต้องไม่ถูกนับรวมเข้าในจำนวนนั้น มีการเกณฑ์ทหารเข้าประจำการ 1 ปี ขอยกเลิกเขตปลอดทหารในไรน์แลนด์ (Rhineland) และขอแคว้นซาร์ (Saar) คืน¹ การประชุมดังกล่าวจึงระงับไปตั้งแต่ปี ค.ศ. 1934

1.1.4 ความพยายามในเรื่องการลดอาวุธในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 ความสนใจในเรื่องการลดอาวุธก็ยังคงมีอยู่ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อผดุงสันติภาพภายหลังสงคราม ประธานาธิบดีรูสเวลต์ได้ประกาศหลักอิสรภาพ 4 ประการ เมื่อวันที่ 6 มกราคม ค.ศ. 1941 ต่อสภาของเกรส โดยในข้อ 4 ได้ระบุถึงอิสรภาพที่จะพ้นจากความหวาดกลัว ซึ่งหมายถึงการลดอาวุธทั้งโลกให้อยู่ในขีดและลักษณะที่มีให้ชาติใดในโลกสามารถรุกรานเพื่อนบ้านใด ๆ ในทุกแห่งในโลก

ต่อมาในวันที่ 14 สิงหาคม ค.ศ. 1941 ผู้นำสหรัฐอเมริกาและอังกฤษได้มาพบกันบนเรือออกัสต้า และประกาศกฎบัตรแอตแลนติกซึ่งในข้อ 8 ได้ระบุว่า "ประเทศทั้งสองเชื่อว่าประชาชาติทั้งปวงในโลก ไม่ว่าจะโดยเหตุผลหรือโดยจิตใจ หรือโดยสภาพความเป็นจริงควรจะต้องละทิ้งการใช้กำลัง เพราะว่าสันติภาพในอนาคตจะคงอยู่ไม่ได้หากว่าประชาชาติยังคงสะสมกำลังอาวุธทางบก ทางทะเล หรือทางอากาศ อยู่ต่อไป ซึ่งเป็นการคุกคามหรือขู่ว่าจะคุกคามออกไปนอกอาณาเขตของตน ประเทศทั้งสองเชื่อว่าในขณะนี้ยังรอการสถาปนาระบบความมั่นคงทั่วไปอันถาวรและกว้างขวางอยู่นั้น การลดอาวุธของประชาชาติดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญ ประเทศทั้งสองจะช่วยเหลือและส่งเสริมมาตรฐานอันพึงปฏิบัติได้อย่างอื่น ๆ ซึ่งจะแบ่งเบาภาระอันหนักในการสะสมกำลังอาวุธให้แก่ประชากรผู้รักสันติ"

ในวันที่ 19-30 ตุลาคม ค.ศ. 1943 สหรัฐฯ อังกฤษ จีน และสหภาพโซเวียตได้ประชุมกันที่กรุงมอสโกและประกาศปฏิญญามอสโก ซึ่งในวรรค 4 ได้ระบุว่า "เพื่อความ

¹
Ibid., p.293.

มุ่งหมายที่จะธำรงรักษาความมั่นคงระหว่างประเทศในระหว่างที่ยังรอการสถาปนากฎหมายและระบบความมั่นคงทั่วไป ประเทศทั้งสี่จะได้ปรึกษาหารือซึ่งกันและกันกับประเทศอื่น ๆ ของสหประชาชาติตามแต่โอกาสจะอำนวย เพื่อจะได้มีการกระทำร่วมกันในนามของกลุ่มประชาชาติทั้งหลาย และจะได้ประชุมร่วมมือกันในระหว่างประเทศทั้งสี่และกับสมาชิกอื่น ๆ ของสหประชาชาติ เพื่อจะได้บรรลุถึงความตกลงทั่วไป เกี่ยวกับการลดกำลังอาวุธภายหลังจากสงคราม”

X ทั้งกฎบัตรแอตแลนติกและปฏิญญาออสโลว์ เป็นที่มาอันสำคัญของกฎบัตรสหประชาชาติ และเจตนารมณ์ในเรื่องการลดอาวุธ ซึ่งประกาศอยู่ในกฎบัตรแอตแลนติกและปฏิญญาออสโลว์ ก็ได้ถ่ายทอดมาสู่กฎบัตรสหประชาชาติ ดังปรากฏอยู่ในอารัมภบท มาตรา 11 และมาตรา 26 ของกฎบัตรสหประชาชาติ

1.1.5 ข้อเสนอเกี่ยวกับการลดและความคุมอาวุธในสหประชาชาติ

ในยุคขององค์การสหประชาชาติ ได้มีการเสนอข้อเสนอในการควบคุมอาวุธที่น่าสนใจอีกคือ

ก) แผนการบาร์ช (Baruch Plan)

ในการประชุมคณะกรรมาธิการว่าด้วยการควบคุมพลังงานปรมาณูของสหประชาชาติ เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน ค.ศ. 1946 นายเบอร์นาร์ด บาร์ช (Bernard Baruch) ผู้แทนของสหรัฐฯ ในคณะกรรมาธิการฯ ได้ประกาศว่า รัฐบาลสหรัฐฯ ขอเสนอให้ตั้งสำนักพัฒนาปรมาณูระหว่างประเทศ (International Atomic Development Authority-IADA) ขึ้น เพื่อดำเนินงานทั้งหมด เกี่ยวกับการพัฒนาและใช้พลังงานนิวเคลียร์ โดยเฉพาะ

1. การควบคุมการจัดการหรือการครอบครองกิจกรรม เกี่ยวกับพลังงานปรมาณูทั้งหมดที่มีศักยภาพที่เป็นอันตรายต่อสังคมโลก
2. มีอำนาจในการควบคุม ตรวจสอบ และอนุญาตกิจกรรมทางปรมาณูทั้งหลาย
3. มีหน้าที่ในการดูแลการใช้ประโยชน์จากพลังงานปรมาณู
4. มีความรับผิดชอบในการวิจัยและพัฒนา โดยมุ่งหมายให้สำนักฯ เป็นแนวทางในความรู้อะไรเรื่องปรมาณู และจะจะสามารถหยั่งรู้ เพื่อที่จะได้สืบจับการใช้พลังงานปรมาณูไปในทางที่ผิด ¹

1

The United Nations and Disarmament 1945-1970, pp.12-13.

นอกจากนี้ นาย Baruch ยังได้เสนอให้กำหนดมาตรการลงโทษอย่างแน่ชัด
ต่อผู้ละเมิดสนธิสัญญาที่จะทำขึ้นเกี่ยวกับเรื่องนี้ โดยให้คณะมนตรีความมั่นคงมีอำนาจในการ
ลงโทษได้โดยอัตโนมัติเสียงส่วนใหญ่ และสมาชิกถาวรไม่มีสิทธิในการออกเสียงยับยั้ง (Veto)
สำหรับกรณีนี้ เพราะสิทธิดังกล่าว สามารถจะใช้เพื่อปกป้องผู้ละเมิดได้ *

ข) แผนการราแพคกี (Rapacki Plan)

ในวันที่ 2 ตุลาคม ค.ศ. 1957 นายอดัม ราแพคกี (Adam Rapacki)
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศโปแลนด์ ได้แถลงต่อสมัชชาสหประชาชาติในการ
ประชุมครั้งที่ 12 เสนอว่า หากรัฐเยอรมันทั้งสองรัฐ ตกลงที่จะยกเลิกการผลิตและเก็บสะสม
อาวุธปรมาณูและนิวเคลียร์เทอร์โมบนดินแดนของตน ประชาชนชาวโปแลนด์ก็จะยอมยกเลิก
สิ่งต่าง ๆ ดังกล่าวในดินแดนตนด้วย ซึ่งต่อมาเชโกสโลวาเกียก็ได้ประกาศความตั้งใจที่จะ
เข้าร่วมในแผนการนี้เช่นกัน

ต่อมาในวันที่ 14 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1958 รัฐบาลโปแลนด์ได้จัดทำบันทึกช่วยจำเกี่ยวกับ
ข้อเสนอดังกล่าวส่งไปยังรัฐบาลสหภาพโซเวียต สหรัฐฯ อังกฤษ ฝรั่งเศส เชโกสโลวาเกีย เยอรมัน
ตะวันตก เยอรมันตะวันออก เบลเยียม เดนมาร์ก และแคนาดา ระบุให้มีเขตปลอดนิวเคลียร์ที่ครอบคลุม
โปแลนด์ เชโกสโลวาเกีย เยอรมันตะวันออก และเยอรมันตะวันตก และชี้ว่า จะไม่มีการผลิต
และเก็บสะสมอาวุธนิวเคลียร์ในเขตนี้ ห้ามใช้อาวุธนิวเคลียร์ต่อเขตนี้ และฝรั่งเศส อังกฤษ

1

John H. Barton and Lawrence D. Weiler, ed., International Arms Control : Issues and Agreements (California : Stanford University Press, 1976), p.70.

* แผนการนี้มาจาก Acheson-Lilienthal Report (มีนาคม ค.ศ. 1946)
ซึ่งจัดทำโดย Dean Acheson รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐฯ และ
David Lilienthal ประธานคณะกรรมการที่ปรึกษาของเขา แผนการดังกล่าวได้เสนอ
ให้มีการจัดตั้ง International Atomic Development Authority (IADA) ขึ้น โดยมี
หน้าที่และวัตถุประสงค์เช่นว่า แต่รายงานดังกล่าวไม่ได้กำหนดมาตรการลงโทษผู้ละเมิด นาย
Baruch เป็นผู้เสนอให้กำหนดมาตรการลงโทษผู้ละเมิด และประธานาธิบดี Truman ก็
เห็นด้วย จึงได้มีการกำหนดมาตรการลงโทษตามความเห็นของนาย Baruch เมื่อแถลงต่อ
ที่ประชุมคณะกรรมาธิการฯ.

สหรัฐฯ สหภาพโซเวียต จะต้องเคารพในสถานะของเขตปลอดนิวเคลียร์ พร้อมทั้งให้มีการจัดตั้งระบบการตรวจสอบทางอากาศและภาคพื้นดินอย่างกว้าง ๆ เพื่อควบคุม¹

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอทั้งสองดังกล่าว ได้ถูกปฏิเสธจากสหภาพโซเวียตและสหรัฐฯ ตามลำดับ*

1.2 การแข่งขันและสร้างสมอาวุธนิวเคลียร์และอาวุธตามแบบของอภิมหาอำนาจ ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สอง

1.2.1 อาวุธนิวเคลียร์ ภายหลังจากสิ้นสุดลงของสงครามโลกครั้งที่สองได้เกิดการแข่งขันทางอาวุธแบบใหม่ ที่มีประสิทธิภาพและความร้ายแรงมากกว่าอาวุธตามแบบทั่วไปซึ่งสหรัฐฯ เป็นประเทศเดียวที่ครอบครองอาวุธนิวเคลียร์อยู่ในระยะแรก อย่างไรก็ตาม สหภาพโซเวียต สามารถผลิตอาวุธดังกล่าวได้เช่นเดียวกันในปี ค.ศ. 1949 แต่นั่นไม่ได้หมายความว่า สหภาพโซเวียตจะสามารถพัฒนาทั้งคุณภาพและปริมาณได้เทียบเท่ากับสหรัฐฯ ซึ่งพัฒนามาก่อนหน้าแล้ว

ในตอนปลายทศวรรษ 1950 ถึงทศวรรษปัจจุบัน ทั้งสหรัฐฯ และสหภาพโซเวียต ต่างก็มุ่งแข่งขันทางด้านอาวุธนิวเคลียร์กันมาโดยตลอด โดยเฉพาะด้านขีปนาวุธข้ามทวีป (Intercontinental Ballistic Missile - ICBM) ขีปนาวุธที่ยิงจากเรือดำน้ำ (Submarine-Launched Ballistic Missile - SLBM) และเครื่องบินทิ้งระเบิดระยะทำการไกล (Long-range Bomber) ดังตารางที่ 1

จากตาราง เราจะพบว่า การแข่งขันทางอาวุธทั้งสามประเภทดังกล่าวข้างต้น มีแนวโน้มลดลงนับจากปลายทศวรรษที่ 1970 ถึงปัจจุบัน แต่ในความเป็นจริงแล้ว การแข่งขันได้มุ่งไปสู่การพัฒนาและผลิตอาวุธที่สามารถโจมตีได้โดยฉับไว ได้แก่ ขีปนาวุธระยะใกล้ (Short-range Ballistic Missile - SRBM) และขีปนาวุธระยะปานกลาง (Intermediate-range Ballistic Missile - IRBM) ซึ่งสหภาพโซเวียตได้เริ่มสร้างสม

1
Ibid., p.328.

*โปรดดูรายละเอียดในบทที่ 3.

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการแข่งขันทางอาวุธนิวเคลียร์ระหว่างสหรัฐากับ
สหภาพโซเวียต

ปี ค.ศ.	สหรัฐอเมริกา			สหภาพโซเวียต		
	ICBM	SLBM	LONG RANGE BOMBER	ICBM	SLBM	LONG RANGE BOMBER
1963	424	224	630	100	100	190
1964	834	416	630	200	120	190
1965	854	496	630	270	120	190
1966	904	592	630	300	125	200
1967	1,054	656	600	460	130	210
1968	1,054	656	545	800	130	150
1969	1,054	656	560	1,050	160	150
1970	1,054	656	550	1,300	280	150
1971	1,054	656	505	1,510	440	140
1972	1,054	656	455	1,527	560	140
1973	1,054	656	442	1,575	628	140
1974	1,054	656	397	1,618	720	140
1975	1,054	656	397	1,527	784	135
1976	1,054	656	387	1,477	845	135
1977	1,054	656	373	1,350	809	135
1978	1,054	656	366	1,400	1,028	135
1979	1,054	656	365	1,398	1,028	156
1980	1,054	656	338	1,398	1,028	156
1981	1,052	576	316	1,398	989	150
1982	1,052	520	316	1,398	989	150
1983	1,045	568	272	1,398	980	143

Sources : Coit B. Blacker and Gloria Duffy, ed. International Arms Control : Issues and Agreement (California : Stanford University Press, 1984), p.220 and IISS (International Institute for Strategic Studies, 1984 pp.120-121.

มาก่อนสหรัฐฯ และมีจำนวนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทั้งนี้เพื่อนำไปติดตั้งในเขตกลุ่มประเทศกติกาสัญญาวอร์ซอ ในยุโรป ซึ่งได้แก่ขีปนาวุธประเภท SS 19 และ SS 20 เป็นต้น

ตารางที่ 2 การสร้างขีปนาวุธเฉพาะอย่างของสหภาพโซเวียตในแต่ละปี

ประเภท	1978	1979	1980	1981	1982
IRBM	100	100	100	100	100
SRBM	250	300	300	300	300

Source : SIPRI Yearbook 1984, p.91.

ในขณะที่สหรัฐฯ เริ่มมีการพัฒนาและผลิตในคอนตันทศวรรษที่ 1980 นี้เอง ทำให้สหรัฐฯ เสียเปรียบอย่างมากในเรื่องของจำนวนของขีปนาวุธระยะไกลและขีปนาวุธระยะไกล ซึ่งมีจำนวนน้อยกว่าสหภาพโซเวียตอย่างน้อยที่สุด 300 หัวรบในแต่ละประเภท¹ และทำให้สหรัฐฯ มีความวิตกกังวลอำนาจทางนิวเคลียร์ของตน* และเร่งดำเนินการติดตั้งขีปนาวุธแบบ Pershing II ในยุโรปขนานใหญ่

ในปัจจุบัน การแข่งขันและสร้างสมอาวุธนิวเคลียร์ยังคงเป็นไปอย่างเข้มข้น จากตารางที่ 3 จะเห็นได้ว่า เฉพาะด้านขีปนาวุธยุทธศาสตร์ของสองอภิมหาอำนาจนั้นมีจำนวนและอำนาจรุนแรงเพียงใด

ตารางที่ 3 ขีปนาวุธยุทธศาสตร์ของอภิมหาอำนาจ

ประเทศ	จำนวนขีปนาวุธ	จำนวนหัวรบ	แรงระเบิด (เมกะตัน)
สหรัฐฯ	1,854	9,665	3,886
สหภาพโซเวียต	2,484	8,880	5,835
รวม	4,338	18,545	9,721

Source : SIPRI Yearbook 1984, p,24,27.

¹ จำนวนหัวรบนี้ยังไม่อาจหาข้อมูลได้อย่างใกล้เคียง เป็นการประมาณการโดยการเปรียบเทียบเอาจากตารางการเปรียบเทียบของ IISS 1983 (London : International Institute for Strategic Studies, 1983), pp.118-119.

*รายละเอียดโปรดดูในหัวข้อ 1.3.2 และในบทที่ 3.

1.2.2 อาวุธตามแบบ

อาณาภาพของอาวุธตามแบบไม่รุนแรงเท่ากับอาณาภาพของอาวุธนิวเคลียร์ แต่อาวุธตามแบบก็เป็นอันตรายต่อความมั่นคงระหว่างประเทศได้ในหลาย ๆ ทาง เช่น

1. เป็นการเผชิญหน้าทางทหารและความตึงเครียดที่มีอยู่แล้วให้สูงขึ้น อาจทำให้มหาอำนาจขนาดกลาง (Major Power) ชัดกันด้วยอาวุธ จนเป็นชนวนไปสู่การใช้อาวุธนิวเคลียร์ได้
2. เป็นตัวกระตุ้นให้การขัดกันด้วยอาวุธมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นและมีจำนวนเพิ่มขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลก
3. เป็นตัวเพิ่มความตึงเครียดทางการเมืองทั้งในระดับโลกและภูมิภาค ซึ่งจะไปขัดขวางความก้าวหน้าของสังคมระหว่างประเทศที่จะไปสู่ระเบียบโลกที่มีความมั่นคงกว่าเดิม
4. ในการเพิ่มจำนวนของอาวุธตามแบบจะทำให้สูญเสียทรัพยากรที่หายาก และพลังงานมนุษย์ไปโดยเปล่าประโยชน์ แทนที่จะนำมาปรับปรุงและส่งเสริมความมั่งคั่งของมวลมนุษย¹

ในการแข่งขันระหว่างอภิมหาอำนาจด้านอาวุธตามแบบนี้ เป็นสิ่งที่วัดได้ค่อนข้างยาก เพราะจำนวนประเภท และสมรรถนะของอาวุธตามแบบที่แสดงออกมาเป็นสิ่งที่ยากในการพิสูจน์สถิติต่าง ๆ ที่รัฐบาลของแต่ละประเทศให้ไว้ นั้น มักจะไม่ตรงกับความเป็นจริง เพราะเห็นว่าการเกี่ยวเนื่องกับความมั่นคงแห่งชาติของตน ความต้องการอาวุธของรัฐบาล ความสำเนียงถึงภัยคุกคาม และผลประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เป็นต้น ส่วนใหญ่การคาดคะเนจึงจำเป็นต้องนำเอางบประมาณและกำลังพลมาพิจารณาด้วย เพื่อคำนวณหาความเป็นไปได้ในจำนวนอาวุธ อย่างไรก็ตาม ตัวแปรทั้งสองดังกล่าว มักจะไม่ค่อยมีความแม่นยำนัก ทั้งนี้เพราะรายจ่ายทางทหารที่แท้จริงอาจจะมียากหรือน้อยกว่านั้น โดยเป็นค่าใช้จ่ายทางด้านการค้นคว้าทางเทคโนโลยี และ/หรือการพัฒนาด้านอาวุธ และการอำนวยความสะดวก ฝึกอบรมและให้ความสนับสนุนด้านอื่น ๆ ทางพลเรือน เป็นต้น ด้านกำลังทหาร บ่อยครั้งที่ไม่ได้รวมถึงกำลังป้องกัน

¹

Disarmament Study Series No.12 (New York : United Nations,

1983), p.16.

ชายแดน ทหารเกณฑ์ หรืออาสาสมัคร ดังนั้น การประมาณการอาวุธตามแบบจึง เป็นสิ่งที่
ค่อนข้างจะขึ้นอยู่กับอัตราของแต่ละบุคคล ¹

จากตารางที่ 4 จะพบว่า รายจ่ายทางทหารของอิมิทาอำนาจและกลุ่มพันธมิตร
ทางทหาร 2 กลุ่ม ได้เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างรวดเร็ว แม้จะมีบางช่วงที่มีที่ต่ำกว่าจะคงที่หรือลดลง
แต่ช่วงดังกล่าวก็กินเวลาไม่มากนัก เช่น ในระยะการผ่อนคลายความตึงเครียดระหว่างสหรัฐฯ
และสหภาพโซเวียต เราจะพบว่า อัตราการจ่ายทางทหารของสหรัฐฯ มีจำนวนลดลง ตั้งแต่
ปี ค.ศ. 1969-1976 แล้วจึงค่อย ๆ เพิ่มขึ้นทีละน้อยอันเป็นยุคของประธานาธิบดีคาร์เตอร์
ในขณะที่สหภาพโซเวียตมีอัตราที่คงที่อยู่ที่เพียง 4 ปี (ค.ศ. 1970-1973) แล้วจึงเพิ่มขึ้นใน
อัตราที่ค่อนข้างคงที่ คือ ประมาณ 2 พันล้านดอลลาร์ต่อปี ส่วนสหรัฐฯ นั้น มีลักษณะก้าวกระโดด
ตั้งแต่ ค.ศ. 1980 ซึ่งเป็นยุคของประธานาธิบดีเรแกน

เมื่อเปรียบเทียบกับตารางที่ 5 ซึ่งแสดงจำนวนกำลังพล จะพบว่า ลักษณะการ
แข่งขันค่อนข้างจะคงที่มากกว่า แม้ว่ากำลังพลของสหรัฐฯ จะเพิ่มขึ้นมากในช่วง ค.ศ. 1966-
1970 แต่ก็เนื่องมาจากภาวะของสงครามเวียดนาม ซึ่งได้เข้าสู่อัตราปกติในปี ค.ศ. 1971
จนถึงปัจจุบัน ส่วนกำลังพลของสหภาพโซเวียตมีลักษณะก้าวกระโดดในปี ค.ศ. 1983 ซึ่งคาดว่า
เนื่องมาจากความต้องการเสริมสร้างกำลังในด้านตะวันออกไกลและบริเวณคอเคซัส (Caucasus) ²

อย่างไรก็ดี การประมาณการแข่งขันอาวุธตามแบบยังคงพอจะสามารถกระทำได้อย่าง
คร่าว ๆ ตามตารางที่ 6 ซึ่งจะพบว่า ลักษณะการแข่งขันยังคงมีแนวโน้มที่สูงขึ้นเรื่อย ๆ
เช่นเดียวกับการแข่งขันทางเทคโนโลยีด้านอาวุธตามแบบในระยะปัจจุบัน ดังตารางที่ 7 ซึ่ง
เป็นการแสดงถึงความพยายามในการพัฒนาประสิทธิภาพของอาวุธตามแบบบางประเภทในระยะ
ปัจจุบัน

¹
Ibid.

²
International Institute for Strategic Study 1983 (London :

ตารางที่ 4 แสดงรายจ่ายทางทหารของอภิมหาอำนาจและกลุ่มพันธมิตร

(ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ปี ค.ศ.	สหรัฐฯ	สหภาพโซเวียต ^ก	เนโตะ	วอร์ซอ ^ก
* 1953	71,978	34,300	93,360	36,500
1954	62,370	31,100	82,393	33,250
1955	58,850	34,900	78,650	37,500
1956	59,645	31,600	80,440	34,200
1957	60,825	31,300	81,896	34,000
1958	60,858	30,500	80,259	33,400
1959	61,192	33,000	82,116	36,000
1960	59,554	32,700	81,314	35,658
1961	62,008	40,800	84,545	44,050
1962	67,241	44,600	91,817	48,747
1963	66,280	48,900	91,699	53,369
1964	64,096	46,700	89,954	51,171
1965	63,748	44,900	89,523	49,498
1966	76,043	47,000	101,973	51,833
1967	87,730	50,800	114,793	56,052
1968	90,103	58,600	116,420	64,995
1969	86,274	62,200	112,356	69,212
1970	77,854	63,000	104,469	70,498
1971	71,776	63,000	99,804	70,974
1972	72,088	63,000	101,268	71,240
1973	68,594	63,000	98,637	71,713
** 1974	143,656	120,700	241,262	130,866
1975	139,277	122,600	238,859	133,542
1976	131,712	124,200	233,236	135,618
1977	137,126	126,100	240,340	137,835
1978	137,938	128,000	244,975	140,073
1979	138,796	129,600	248,151	141,828
1980	143,981	131,500	256,278	143,900
1981	153,884	133,700	267,118	146,250
1982	167,673	135,500	283,826	148,635
1983	186,544	137,600	307,171	151,130

*ค่าของเงินและอัตราแลกเปลี่ยนในปี 1970

**ค่าของเงินและอัตราแลกเปลี่ยนในปี 1980

SOURCE: SIPRI Yearbook 1975, pp.120-121 and Ibid., 1984, p.117.

^กเป็นการประมาณการโดยคร่าว

ตารางที่ 5 จำนวนกำลังพลของอภิมหาอำนาจ

(พันคน)

ปี ค.ศ.	สหรัฐฯ	สหภาพโซเวียต
1957	2,800	4,200
1958	2,637	4,000
1959	2,552	3,900
1960	2,514	3,623
1961	2,572	3,800
1962	2,827	3,600
1963	2,737	3,300
1964	2,687	3,300
1965	2,723	3,150
1966	3,123	3,165
1967	3,446	3,220
1968	3,547	3,220
1969	3,454	3,300
1970	3,066	3,305
1971	2,699	3,375
1972	2,391	3,375
1973	2,253	3,425
1974	2,174	3,525
1975	2,130	3,573
1976	2,087	3,650
1977	2,088	3,675
1978	2,069	3,638
1980	2,050	3,658
1981	2,049	3,673
1982	2,116	3,705
1983	2,138	5,050

SOURCE : The Military Balance 1978, 1980, 1981 1982, 1983
 (London : International Institute for Strategic Studies).

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนอาวุธตามแบบขางประเภทของอภิมหาอำนาจ

ประเภทอาวุธ	สหรัฐ				สหภาพโซเวียต			
	1978	1980	1981	1983	1978	1980	1981	1983
กองทัพบก								
จำนวนพล	774,200	774,000	775,000	780,800	1,825,000	1,825,000	1,825,000	1,800,000
จำนวนรถถัง	12,100	12,300	11,400	11,769	50,000	50,000	55,000	50,000
ยานลำเลียงพล	22,000	22,000	20,000	18,000	55,000	62,000	62,000	62,000
ปืนใหญ่	17,500	18,000	14,000	14,003	40,700	40,700	29,900	43,000
เครื่องบิน/ เฮลิคอปเตอร์	9,500	8,605	8,580	9,525	-	-	-	-
กองทัพเรือ								
จำนวนพล	532,000	528,000	528,000	569,000	433,000	433,000	433,000	460,000
เรือต่อสูขนาดใหญ่	172	173	201	187	243	289	294	290
เรือดำน้ำ	70/5	74/7	79/5	90/5	85/158	91/166	99/160	119/157
เรือบรรทุกเครื่องบิน	13	15	14	14	1	2	4	5
กองทัพอากาศ								
จำนวนพล	570,800	551,000	558,000	592,000	455,000	475,000	475,000	365,000
เครื่องบินรบ	3,400	3,700	3,200	3,700	4,650	5,000	5,300	5,950
สำรอง	1,410	1,363	1,574	1,598	1,300	1,550	1,300	2,000

SOURCE : The Military Balance 1978, p.5-9; 1980, p.5-12; 1981, p.5-13; 1983, p.4-18 (London : International Institute for Strategic Studies)

ก. ไม่มีรายการแสดงกำลังไว้

ข. จำนวนเรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์ : เรือดำน้ำใช้เชื้อเพลิงดีเซล

หมายเหตุ เป็นการแสดงอัตรากำลังอย่างคร่าวของ IISS ในแต่ละปีเท่านั้น

ตารางที่ 7 แสดงการแข่งขันเทคโนโลยีทางอาวุธตามแบบข้างประ เภทระหว่าง
อภิมหาอำนาจและแนวโน้ม

ประ เภทอาวุธยุทธศาสตร์	1981			1982		
	สหรัฐฯ เหนือกว่า	เท่ากัน	สหภาพ โซเวียต เหนือกว่า	สหรัฐฯ เหนือกว่า	เท่ากัน	สหภาพ โซเวียต เหนือกว่า
<u>ภาคพื้นดิน</u>						
รถถัง			← X		X	
ปืนใหญ่	X →				X	
ยานต่อสู้			X			X
จรวดต่อสู้รถถัง		X			X	
เฮลิคอปเตอร์ต่อสู้	X →				X	
<u>ภาคอากาศ</u>						
เครื่องบินต่อสู้/ขับไล่	X			X →		
จรวด	X			X		
เครื่องบินลำเลียง	X			X		
<u>ภาคนาวี</u>						
เรือดำน้ำพลังงานนิวเคลียร์		X			X	
เรือต่อสู้เรือดำน้ำ	X →			X		
อากาศยาน	X →			X		
จรวดนำวิถี		X			X →	
สงครามหุ่นระเบิด			X			X
การยกพลขึ้นบก	X →			X		

หมายเหตุ - ตารางนี้แสดงถึงการแข่งขันทางเทคโนโลยีเท่านั้น
- ลูกศร แสดงถึงแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ถูกชี้

SOURCE : SIPRI Yearbook 1984, p.92.

1.3 วิเคราะห์มูลเหตุปัจจัยที่สนับสนุนให้สหประชาชาติดำเนินการลดและควบคุมอาวุธ

1.3.1 การแข่งขันทางอาวุธทำให้เกิดผลเสียทางเศรษฐกิจ

การจ่ายเงินเพื่อซื้อหรือผลิตอาวุธหากใช้มากเกินไปย่อมจะทำให้การใช้จ่ายเพื่อการพัฒนาประเทศน้อยลง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อความกินดีอยู่ดีของประชาชนจะถูกจำกัดหรือประสบอุปสรรค

จากรูปที่ 4 จะพบว่า รายจ่ายทางทหารของโลกในปี ค.ศ. 1913, 1930, 1960 1970 และ 1980 เมื่อนำมาเปรียบเทียบกันแล้วจะทวีสูงขึ้นทุกปี และเป็นอัตราส่วนที่น่าวิตกเมื่อเทียบกับอัตราผลผลิตมวลรวมของโลก

เมื่อพิจารณาประกอบกับตารางที่ 8 และ 9 จะพบว่า อัตราส่วนของการใช้จ่ายทางทหารของกลุ่มประเทศสามกลุ่ม คือ ทหมาอานาจ ได้แก่ สหรัฐฯ อังกฤษ จีน สหภาพโซเวียต ฝรั่งเศส และเยอรมันตะวันตก ซึ่งใช้จ่ายทางทหารในอัตราส่วนที่สูงมาก ประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ และประเทศกำลังพัฒนา อัตราดังกล่าวมีแนวโน้มว่าจะเพิ่มต่อไปโดยไม่หยุดยั้ง

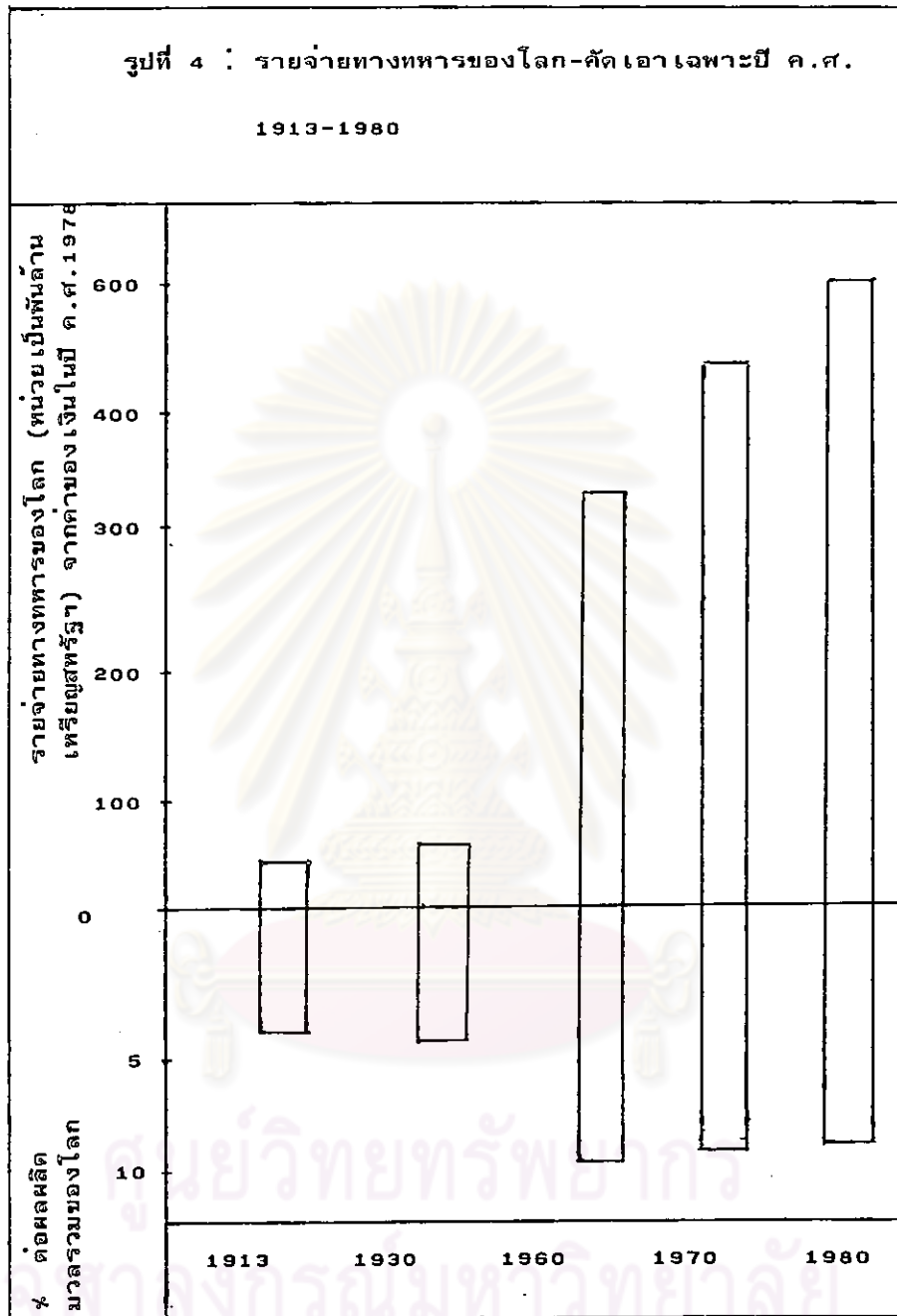
รายจ่ายทางทหารเหล่านี้ไม่ได้สร้างผลผลิตของสินค้าทุน และไม่ได้เพิ่มสมรรถนะในการผลิตทางเศรษฐกิจ¹ นอกจากนั้นแล้ว ประชาชนไม่สามารถบริโภควัสดุอุปกรณ์ทางทหารได้ จึงถือว่าเป็นรายจ่ายที่สูญเปล่าของรัฐบาล

การลดรายจ่ายเหล่านี้ลง จะทำให้รัฐบาลสามารถนำเงินเหล่านี้ไปพัฒนาสังคมและเศรษฐกิจของประเทศได้มากขึ้น

นอกจากเงินทองดังกล่าวที่จะต้องสูญเสียไปแล้ว ทรัพยากรเป็นอันมากก็ต้องสูญเสียไปในทางทหารเช่นกัน โดยเฉพาะน้ำมัน

1

Disarmament Study Series No.5 (New York : United Nations Centre for Disarmament, Department of Political and Security Council Affairs, 1982), p.73.

ที่มา : SIPRI, Armaments and Disarmament in the Nuclear Age (Stockholm : Almqvist and Wiksell, 1976), p.12 and World Armaments and Disarmament, SIPRI Yearbook, 1981, p.74.

ตารางที่ 8 รายจ่ายทางทหาร (ตัดเฉพาะกลุ่มประเทศ) ปี ค.ศ.1972-1981

หน่วยเป็นพันล้านเหรียญสหรัฐฯ และคิดเป็น % ของทั้งโลก

ปี ค.ศ.1972 ปี ค.ศ.1975 ปี ค.ศ.1978 ปี ค.ศ.1981

	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%	จำนวนเงิน	%
ทศวรรษที่ใช้จ่ายทางทหารสูงสุด*	325.3	78.1	324.9	72.5	337.2	70.5	359.4	69.3
ประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ	58.0	13.9	67.5	15.0	74.7	15.6	78.0	15.0
ประเทศกำลังพัฒนา**	33.0	7.9	56.0	12.5	66.1	13.8	81.3	15.7
รวมรายจ่าย	416.3	100	448.4	100	478.0	100	518.7	100

ที่มา : World Armaments and Disarmament, SIPRI Yearbook, 1982, Appendix 58.

** คำนวณตามประเทศกำลังพัฒนาที่ได้รับเอกราชเพิ่มขึ้นในทุกปีด้วย

ตารางที่ 9 อัตราการเติบโตของรายจ่ายทางทหาร ปี ค.ศ.1972-1981

% โดยเฉลี่ยจากรายจ่ายจริงที่เพิ่มขึ้นเป็นประจำในทุก ๆ ปี

	1972-1975	1975-1978	1978-1981
ทศวรรษที่ใช้จ่ายทางทหารสูงสุด*	0.0	1.3	2.2
ประเทศอุตสาหกรรมอื่น ๆ	5.2	3.4	1.5
ประเทศกำลังพัฒนา	19.3	5.7	7.1
รวม % การเพิ่ม	2.5	2.2	2.8

ที่มา : Disarmament Study Series No. 12, 1984.

* สหรัฐฯ อังกฤษ จีน สหภาพโซเวียต ฝรั่งเศส เยอรมันตะวันตก

การบริโภคน้ำมันอย่างฟุ่มเฟือยในทางทหารนั้นสืบเนื่องมาจากการขนส่งอานวยความสะดวก และการใช้ในการทำงานของเครื่องจักร เครื่องมือทางทหาร ซึ่งสิ้นเปลืองน้ำมันเป็นจำนวนมาก ตัวอย่างเช่น รถถังสมัยใหม่ในคริสต์ทศวรรษ 1980 จะต้องใช้น้ำมันถึง 1.9 แกลลอน ต่อ 1 ไมล์ ซึ่งมากกว่าการใช้น้ำมันของรถถังเมื่อ 20 ปีก่อน ถึง 10 เท่า ¹

การบริโภคน้ำมันในทางทหารมีถึง 5-6% ของการใช้น้ำมันทั้งหมดของโลก หรือเท่ากับการบริโภคโดยประเทศกำลังพัฒนาทั้งหมด (ไม่รวมจีน) ² หากเป็นเช่นนี้ต่อไป คาดกันว่าในระหว่างปี ค.ศ. 1975-2000 น้ำมันจำนวน 1 ล้านล้านบาเรลล์ จากจำนวนน้ำมันซึ่งมีอยู่ในโลกประมาณ 2 ล้านล้านบาเรลล์ จะถูกใช้หมดไป ³

นอกจากน้ำมัน วัตถุดิบอื่น ๆ เช่น แร่ธาตุก็ถูกใช้ไปในทางทหารแต่ละปีอย่างมากมาย (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 ประมาณการบริโภคสินแร่บางชนิดในทางทหารคิด เป็นร้อยละของการบริโภคของทั้งโลก

<u>ชนิด</u>	<u>จำนวน%</u>
อลูมิเนียม	6.3
โครเมียม	3.9
ทองแดง	11.1
ฟลูสพาร์	6.0
เหล็ก	5.1
ตะกั่ว	8.1
แมงกานีส	2.1
ปรอท	4.5
นิกเกิล	6.3
ทองคำขาว	5.7
เงิน	6.0
ดีบุก	5.1
ทังสแตน	3.6
สังกะสี	6.0

¹ Economic and Social Consequences of the Armaments Races and its extremely harmful effects on World Peace and Security, Report of the Secretary General, A/37/386, 27 September 1982, p.31.

² Ibid., p.28.

³ Ibid., p.30.

ในปี ค.ศ.1981 ได้มีการสำรวจพบว่า อลูมิเนียม ทองแดง นิเกิล และทองคำขาว ที่ใช้ไปในทางทหารทั่วโลกนั้นมีมากกว่าอุปสงค์ (Demand) ของทั้งแอฟริกา เอเชีย (โดยเฉพาะจีน) และละตินอเมริกา รวมกันเสียอีก ¹

+ ความสิ้นเปลืองดังกล่าวสามารถดูได้จากตัวอย่างของจำนวนวัตถุดิบที่ใช้ในการสร้างฐานขีปนาวุธข้ามทวีปเคลื่อนที่ได้สำหรับขีปนาวุธ 200 ลูก (200 Land-based Mobile Intercontinental Ballistic Missile - ICBM) ซึ่งจะต้องใช้อลูมิเนียมถึง 10,000 ตัน โครเมียม 2,500 ตัน ไททาเนียม 150 ตัน เบอริลเลียม 20 ตัน เหล็ก 890,000 ตัน และซีเมนต์ 2.4 ล้านตัน ²

แร่ธาตุพวกนี้มีอยู่อย่างจำกัดในโลก การใช้อย่างไม่ระมัดระวังจะทำให้หมดสิ้นไปโดยเร็ว หรือส่วนที่เหลือก็จะหายากและมีราคาแพง ซึ่งจะ เป็นอุปสรรคต่อการที่จะนำไปผลิตสิ่งของที่จำเป็นต่อการพัฒนาประเทศ และต่อชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชนโดยทั่วไป

ฉะนั้น เราจะเห็นได้ว่าการแข่งขันทางอาวุธได้ก่อให้เกิดผลเสียหายทางเศรษฐกิจอย่างมากมาย ซึ่งจะมีผลในระยะยาวต่อไปและจะกระทบโดยตรงต่อประเทศโลกที่สามที่ต้องการพัฒนาประเทศ

✓ 1.3.2 การแข่งขันทางอาวุธก่อให้เกิดความตึงเครียด

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 การแข่งขันระหว่างสองอภิมหาอำนาจ คือ สหรัฐฯ กับสหภาพโซเวียต เพื่อขยายอิทธิพลและอำนาจออกไปทั่วโลกได้ก่อให้เกิดสภาพของความตึงเครียดอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะความตึงเครียดจากการแข่งขันกันทางอาวุธ

ความจริงการสร้างสมอาวุธ (Armament) ของชาติ เป็นสิทธิอันชอบธรรม เพื่อป้องกันตนเองตามมาตรา 51 แห่งกฎบัตรสหประชาชาติ แต่สำหรับประเทศที่มีความขัดแย้งกันนั้น การสร้างสมกำลังอาวุธของฝ่ายหนึ่งจะก่อให้เกิดความไม่ไว้วางใจและความรู้สึกหวาดกลัวแก่อีกฝ่ายหนึ่ง และยิ่งความไม่ไว้วางใจและความหวาดกลัวมีมากขึ้นเท่าใด ความรู้สึก

1
Ibid., p.28.

2
Ibid., p.31.

สงสัยและความหวาดระแวงก็จะยิ่งมากขึ้นเท่านั้น¹ และสงครามอาจเกิดขึ้นได้จากการตัดสินใจของฝ่ายที่คิดว่าตนมีกำลังเหนือกว่า หรือฝ่ายที่เกรงว่าโอกาสได้เปรียบจะตกเป็นของคู่แข่งไป²

/ ในปัจจุบันการแข่งขันด้านเทคโนโลยีและการสร้างสมอาวุธยุทธศาสตร์แบบต่าง ๆ (ระเบิดนิวตรอน ขีปนาวุธแบบยิงจากอากาศ ทะเล หรือพื้นดิน แสงเลเซอร์และลำแสงอนุภาคอื่น ๆ ดาวเทียมล้ำสังหาร) และการพัฒนาอาวุธแบบอื่น ๆ ยิ่งเพิ่มความหวาดกลัวและความตึงเครียดในระหว่างประเทศขึ้นทั้งในระดับประชาชนและระดับผู้นำประเทศ³ โดยมีการวิตกกันอย่างกว้างขวางมากขึ้นว่า การเพิ่มจำนวนของฐานจรวดในภาคพื้นดิน และการพัฒนาอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงอื่น ๆ หากไม่สามารถควบคุมได้จะเป็นอันตรายต่อสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการแข่งขันทางอาวุธที่มีประสิทธิภาพสูงระหว่างอภิมหาอำนาจอาจก่อให้เกิดบรรยากาศที่จะนำไปสู่สงครามใหญ่ได้ หากกระบบการควบคุมบกพร่อง⁴ //

ในระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง สหรัฐฯ สามารถพัฒนาเทคโนโลยีได้ดีกว่าสหภาพโซเวียต ยุทธศาสตร์ของสหรัฐฯในปีต่อ ๆ มาภายหลัง คือ การรักษาความก้าวหน้าให้อยู่ในระดับแนวหน้าต่อไป ส่วนสหภาพโซเวียตมีความตั้งใจที่จะไล่ให้ทันและให้ล้ำหน้าความก้าวหน้าของสหรัฐฯ โดยเฉพาะเมื่อทั้งสองประเทศมีความขัดแย้งกันในทันทีที่สงครามโลกครั้งที่สองยุติลง⁵

1 Disarmament Study Series No.8, 1983, p.6.

2 Inis L. Claude, Jr., Swords into Plowshares : The Problems and Progress of International Organization, Third edition (New York : Random House, 1964), p.263.

3 James E. Dougherty and Robert L. Pfalzgraff, Contending Theories of International Relations, Second edition (New York : Harper and Row, Publishers, Inc., 1981), p.333.

4 Ibid. . .

5 Thomas B. Larson, Soviet-American Rivalry (New York : W.W. Norton and Company, Inc., 1978), p.170-179.

ภายหลังการสิ้นสุดลงของสงครามโลกครั้งที่สองสหรัฐฯ มีความก้าวหน้ามากกว่าสหภาพโซเวียตในด้านนาวิและเครื่องบินทิ้งระเบิดรัศมีทำการไกล นอกจากนั้นยังได้พัฒนาระบบเติมน้ำมันในอากาศ เพื่อขยายรัศมีทำการของเครื่องบินให้ออกไปถึงสหภาพโซเวียตด้วย ¹

⇒ ความล้ำหลังของสหภาพโซเวียตทำให้พยายามหาวิธีเพื่อส่งระเบิดนิวเคลียร์ที่เร็วกว่า โดยสร้างขีปนาวุธข้ามทวีปขึ้นและ เป็นประเทศแรกที่ทำการทดลองในเดือนสิงหาคม ค.ศ. 1957 ซึ่งทำให้สหรัฐฯตระหนักถึงสมรรถนะใหม่ของสหภาพโซเวียต ² และทำให้สหรัฐฯตัดสินใจสร้างขีปนาวุธที่สามารถยิงขึ้นจากเรือดำน้ำ (Polaris) ซึ่งจะสามารถโจมตีสหภาพโซเวียตได้รวดเร็วกว่า

การแข่งขันทางอาวุธระหว่างสองอภิมหาอำนาจมีลักษณะที่ขยายกว้างขึ้น ทั้งในด้านเทคโนโลยีและจำนวน และได้ก่อให้เกิดความตึงเครียดระหว่างกันและเสี่ยงต่อสงครามนิวเคลียร์โดยเฉพาะในวิกฤตการณ์คิวบา ซึ่งแม้จะสงบลงแต่การแข่งขันทางอาวุธก็ไม่ได้จบลงไปด้วย จนในที่สุดสหภาพโซเวียตก็สามารถเทียบเคียงสหรัฐฯได้ในปลายทศวรรษที่ 1960

เมื่อสหรัฐฯในสมัยของประธานาธิบดี เรแกน เห็นว่า ในต้นทศวรรษที่ 1980 นี้ สหรัฐฯกำลังเผชิญกับการผูกขาดของสหภาพโซเวียตในด้านขีปนาวุธในยุโรป (ขีปนาวุธแบบ เอส เอส 20) ³ สหรัฐฯจึงได้ทำการปรับปรุงพลังอำนาจให้เข้มแข็งขึ้น โดยการนำเอาขีปนาวุธภายในทวีปแบบเอ็ม เอ็กซ์ ไปติดตั้งในยุโรปซึ่งเรแกนเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเป็นสิ่งที่ไม่ชอบธรรม ⁴

¹ Ibid., p.180.

² Ibid., p.181.

³ Ronald Reagan Remarks to the National Leadership Forum Held at the Center for Strategic and International Studies of Georgetown University, 6 April 1984, Disarmament : A periodic review by the United Nations, Vol VII No.2, Summer 1984, p.114.

⁴ Ronald Reagan's Statement address to the nation delivered on 22 November 1982, Disarmament : A periodic review by the United Nations Vol.VI No.1, Spring 1983, p.54.

ส่วนทางด้านสหภาพโซเวียตกลับมีความรู้สึกว่าการกระทำของสหรัฐว่าเป็นการมุ่งหมายกำลังทางทหาร ข้ออ้างของสหรัฐที่ว่า คนกำลังล่าหลังสหภาพโซเวียต ถูกมองว่าเป็นสิ่งที่หาความจริงไม่ได้ นายยูริ แอนโดรปอฟ อดีตผู้นำสหภาพโซเวียตได้กล่าวว่า ความเชื่อของสหรัฐที่ว่า ระบบอาวุธแบบใหม่จะช่วยให้การเจรจาต่อรองกับสหภาพโซเวียตมีประสิทธิภาพมากขึ้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะสิ่งที่จะตามมาก็คือ การคุกคามของสงคราม¹ เนื่องจากแม้สหภาพโซเวียตจะไม่แสวงหาความเหนือกว่า แต่ก็ไม่อนุญาตให้ประเทศใดได้รับความเหนือกว่านั้นด้วย²

จึงเห็นได้ว่า การเพิ่มทุนสมรรถนะทางอาวุธของฝ่ายหนึ่ง จะก่อให้เกิดความรู้สึกว่าเป็นการคุกคามต่ออีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งเป็นการเพิ่มความตึงเครียดในการเมืองระหว่างประเทศ อันอาจก่อให้เกิดสงครามนิวเคลียร์ได้ โดยเฉพาะเมื่อแต่ละฝ่ายเห็นว่า ตนตกเป็นฝ่ายเสียเปรียบ ดังตารางที่ 11 ซึ่งแสดงให้เห็นว่า อภิมหาอำนาจมักจะมีมุมมองกันคนละด้าน กล่าวคือ สหรัฐามองกำลังอาวุธนิวเคลียร์ของตนในยุโรปโดยเทียบกับสหภาพโซเวียต ในขณะที่สหภาพโซเวียตมองกำลังอาวุธนิวเคลียร์ของตนในยุโรปโดยเทียบกับสหรัฐารวมกับ เนโต ซึ่งอาจเป็นเพราะการที่สหภาพโซเวียต เป็นประเทศเดียวในกลุ่มประเทศกติกาสัญญาวอร์ซอ ที่มีศักยภาพทางอาวุธนิวเคลียร์ ทำให้แต่ละฝ่ายพยายามที่จะเพิ่มอาวุธ เพื่อให้ถึงขีดที่ทั้งสองเห็นว่ามีค่าเท่าเทียมกันมากที่สุด ซึ่งไม่เคยปรากฏมาก่อน

1

Yuri Andropov's Statement delivered on 21 December 1982 at Joint Celebration Meeting of the CPSU Central Committee, the Supreme Soviet of the USSR and the Supreme Soviet of the Russian Federation devoted to the sixtieth anniversary of the USSR, Disarmament : A periodic review by the United Nations, Vol.VI No.1 Spring 83, p.61-62.

2

Konstantin Chernenko Interview with Pravda, Published 9 April 1984, Disarmament : A periodic review by the United Nations, Vol.VII No.2, Summer 1984, p.120.

ตารางที่ 11 แสดงการมองกำลังอาวุธบางประเภทในยุโรปของอภิมหาอำนาจ
แต่ละฝ่าย ในเดือนพฤศจิกายน ค.ศ. 1981

ในสายตาของสหรัฐอเมริกา : สหภาพโซเวียตนำอยู่ในอัตรา 6 : 1

	สหรัฐอเมริกา	สหภาพโซเวียต
IRBM	0	250 SS-20 350 SS-4/5 100 SS-12/22
SLBM	0	30 SS-N-5
เครื่องบินทิ้งระเบิด	164 F-111 ในยุโรปตะวันตก	45 Backfire
	63 FB-111 ในสหรัฐอเมริกา	350 {Binder Badger
	68 A-6/7	2,700 {SU-17 SU-24 Mig-27
รวม	560	3,825

ในสายตาของสหภาพโซเวียต : สหภาพโซเวียตและ เนโด้ อยู่ในดุล

	สหรัฐอเมริกาและ เนโด้	สหภาพโซเวียต
IRBM	18-ของฝรั่งเศส	243 SS-20 253 SS-4/5
SLBM	80-ของฝรั่งเศส 64-ของอังกฤษ	18 SS-N-5
เครื่องบินทิ้งระเบิด	65 US FB 111 172 US F-111 246 US F-4 240 US A-6/7 46 Mirage IVA (ของฝรั่งเศส) 55 Vulcan (ของอังกฤษ)	461 {Backfire Blinder Badger
รวม	986	975

ตารางที่ 12 แสดงมูลค่าการซื้อ-ขายอาวุธ ระหว่างประเทศอิมพอร์ทอำนาจกับประเทศโลกที่ 3
(มูลค่าล้าน เหรียญสหรัฐฯ) ก

ปี ค.ศ.	ผู้ขาย		ผู้ซื้อ									
	สหรัฐฯ	สหภาพ โซเวียต	ตะวันออก ไกล	แอฟริกา เหนือ	ตะวันออก กลาง	อเมริกาใต้	เอเชียใต้	แถบซาสาราน น้อยใน แอฟริกา	อเมริกา กลาง	ประเทศแถบ แอฟริกาใต้	หมู่เกาะใน แปซิฟิก	เวียดนาม ^ก
1950	91	25	147	-	35	54	44	-	6	8	-	-
1951	109	43	152	-	55	52	20	5	5	-	-	-
1952	103	28	57	-	12	35	19	4	27	16	-	-
1953	73	176	209	-	70	73	92	16	12	15	-	-
1954	285	9	174	-	81	144	104	18	10	17	-	9
1955	305	66	222	-	186	195	108	12	18	15	-	9
1956	330	148	227	6	350	118	176	1	15	54	-	11
1957	346	256	211	5	300	112	254	1	6	22	-	7
1958	281	196	506	4	249	134	488	3	11	18	-	48
1959	249	111	396	6	238	45	148	46	14	17	-	9
1960	545	165	583	9	123	139	205	27	45	4	-	24
1961	300	391	153	12	150	156	221	43	162	3	-	56
1962	281	786	272	30	439	83	144	36	228	12	-	57
1963	393	329	237	26	301	55	169	36	74	118	-	43
1964	372	375	392	40	388	51	79	68	34	51	-	91
1965	540	544	340	81	441	110	213	95	18	186	-	74
1966	514	970	497	122	440	138	391	93	21	92	-	237

ปี ค.ศ.	ผู้ขาย		ผู้ซื้อ									
	สหรัฐอเมริกา	สหภาพโซเวียต	ตะวันออกไกล	แอฟริกาเหนือ	ตะวันออกกลาง	อเมริกาใต้	เอเชียใต้	แถบซาราณน้อยในแอฟริกา	อเมริกากลาง	ประเทศแถบแอฟริกาใต้	หมู่เกาะในแปซิฟิก	เวียตนาม ^ก
1967	481	1,545	199	135	1,063	128	271	81	16	78	-	494
1968	754	1,116	266	83	1,258	208	297	55	8	45	-	473
1969	1,244	834	586	87	1,212	158	312	71	10	46	-	298
1970	1,258	1,136	271	121	1,462	148	300	121	6	77	-	433
1971	1,179	1,515	419	123	1,758	222	499	134	47	69	-	435
1972	1,186	1,225	162	167	1,076	310	409	89	35	25	-	1,200
1973	1,061	1,537	302	145	2,211	352	289	152	56	37	-	82
1974	1,404	1,930	249	228	2,836	446	373	386	87	274	-	185
1975	2,343	2,160	640	761	3,527	630	177	232	137	179	-	20
1976	3,892	1,554	1,035	929	3,613	710	414	432	58	118	3	-
1977	4,826	2,156	653	948	5,190	826	663	1,148	60	211	-	-
1978	4,727	3,526	2,367	1,337	4,018	713	1,077	1,269	110	253	3	-
1979	2,036	4,565	1,964	2,281	3,512	798	541	299	80	120	3	-
1980	3,072	5,157	1,046	1,568	5,112	787	633	795	631	88	1	-
1981	2,613	3,171	802	1,092	4,168	824	892	721	431	20	3	-
1982	2,758	3,043	529	1,018	5,056	678	891	437	473	35	4	-
1983	2,557	2,848	792	576	4,906	1,027	697	407	313	35	12	-

ก 1950-1963 ค่าของเงินและอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ของปี 1973 - ไม่มีรายงาน
 1964-1983 ค่าของเงินและอัตราแลกเปลี่ยนคงที่ของปี 1975

ข ไม่รวมเวียตนาม

ค เฉพาะเวียตนามใต้

SOURCE - SIPRI Yearbook 1976, 1984 (Table 6F. 1, 6F.2 and Table 7A.1, 7A.2).

ในด้านอาวุธตามแบบ จากตารางที่ 12 จะพบว่า การขายอาวุธตามแบบของอภิ
มหาอำนาจให้แก่ประเทศในโลกที่สามระหว่างปี ค.ศ. 1950-1983 นั้น มีลักษณะที่เพิ่มขึ้นทุกกระยะ
เช่นเดียวกับมูลค่าการซื้อขายของประเทศโลกที่สามโดยทั่วไป

อาวุธเหล่านี้จะถูกเตรียมพร้อมไว้เพื่อทำสงครามระหว่างกัน ความรุนแรงของการ
ขัดกันด้วยอาวุธและความตึงเครียด จึงสามารถจะมองเห็นได้โดยผ่านมูลค่าเหล่านี้ เช่น ความ
ขัดแย้งในตะวันออกกลาง (สงครามอิสราเอล-อาหรับ 1967 สงครามระหว่างอิรัก-อิหร่าน
1980-ปัจจุบัน) สงครามเวียดนาม (1954-1975) หรือความตึงเครียดในอินโดจีน (1978-
1980) เป็นต้น

สหประชาชาติเองก็ได้ตระหนักว่า การแข่งขันทางอาวุธ ทั้งอาวุธตามแบบและอาวุธ
นิวเคลียร์ไม่ เป็นผลดีต่อความอยู่รอดของมนุษยชาติ¹ และผลสะท้อนก็คือความตึงเครียดที่เพิ่มขึ้น
และความขัดแย้งที่ขยายตัวขึ้นในภูมิภาคต่าง ๆ ทั่วโลกซึ่งเป็นการเสี่ยงต่อสงครามนิวเคลียร์ด้วย²

ความเห็นของสหประชาชาติไม่ใช่สิ่งที่ไร้เหตุผล เพราะหากพิจารณาจากประวัติศาสตร์
ก็จะพบว่าในการแข่งขันทางนาวิระหว่างอังกฤษกับ เยอรมัน เพื่อแสวงหาอาณานิคมนั้น เมื่อประสบ
ความล้มเหลวในการเจรจาทางการทูต เพื่อควบคุมการแข่งขันทางอาวุธ ทำให้มหาอำนาจมีจิตใจ
โอนเอียงไปในทางที่จะใช้พฤติกรรมที่รุนแรงและสงคราม ซึ่งได้นำไปสู่สงครามโลกครั้งที่ 1³

สหประชาชาติซึ่ง เป็นองค์การที่มีจุดมุ่งหมายหลักในการรักษาสันติภาพและความมั่นคง
ระหว่างประเทศได้ใช้ความพยายามเพื่อลดความตึงเครียดตลอดมา และความพยายามเพื่อการนี้
ประการหนึ่งก็คือ การผลักดันและรณรงค์ให้มีการลดและควบคุมอาวุธ ทั้งนี้โดยเห็นว่าการลดและ
ควบคุมอาวุธหากประสบความสำเร็จมากขึ้น นอกจากจะช่วยลดความตึงเครียดแล้ว ยังจะช่วย
จรรโลงสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศอีกด้วย⁴

1
Final Document, para.3.

2
Ibid., para.7.

3
Dougherty, Contending Theories....., p.341.

4
Final Document, para.14.

1.3.3 การแข่งขันทางอาวุธเปิดโอกาสให้มีการทำสงครามอย่างรุนแรงและ

ไร้มนุษยธรรม

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การแข่งขันทางอาวุธก่อให้เกิดความตึงเครียด ซึ่งความตึงเครียดดังกล่าวอาจนำไปสู่การทำสงครามได้ ตัวอย่างเช่น ก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง มีการสร้างสมอาวุธและเสริมกำลังกันอย่างขนานใหญ่ โดยเฉพาะทางฝ่ายเยอรมัน อิตาลี และญี่ปุ่น ซึ่งนำไปสู่ความตึงเครียดและสงครามโลกในที่สุด สงครามไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็กหรือขนาดใหญ่ สิ่งที่ต้องสูญเสียไปก็คือ ชีวิตของมนุษย์ ทั้งที่เป็นทหารและพลเรือนทุกเพศทุกวัย

ในสงครามโลกครั้งที่สอง ซึ่งอาวุธตามแบบมีบทบาทสำคัญในการคร่าชีวิตมนุษย์นั้น ได้มีการรวบรวมสถิติเอาไว้ว่า ชาวอียิปต์ในยุโรปเสียชีวิตไปประมาณ 10 ล้านคน (รวมทั้งการถูกสังหารหมู่ด้วยแก๊สพิษ) พลเรือนชาวโซเวียตเสียชีวิตไปกว่า 7 ล้านคน พลเรือนโปแลนด์เสียชีวิตไปกว่า 4.2 ล้านคน จำนวนทหารที่เสียชีวิตไปในระหว่างสงครามมีถึง 19 ล้านคน ซึ่งเป็นทหารเยอรมัน 3.2 ล้านคน มีผู้บาดเจ็บทุพพลภาพ 30 ล้านคน และพรัดพรากจากที่อยู่อาศัยถึง 15 ล้านคน¹ ซึ่งผู้ที่ทุพพลภาพและปราศจากที่อยู่อาศัยเหล่านี้ต้องตกเป็นภาระของสังคมในการเลี้ยงดูต่อไป

ในปัจจุบันแม้จะยังไม่มีสงครามขนาดใหญ่ แต่การแข่งขันทางอาวุธโดยเฉพาะอาวุธตามแบบก็ยังคงมีบทบาทในการทำลายชีวิตมนุษย์ในระดับของความขัดแย้งตามภูมิภาค โดยเฉพาะในประเทศด้อยพัฒนา ซึ่งเป็นผู้ซื้ออาวุธตามแบบมาจากประเทศมหาอำนาจ เช่น ในสงครามเวียดนาม หรือการปะทะกันระหว่างฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายตรงกันข้ามในประเทศต่าง ๆ เช่น ในเอลซัลวาดอร์ นิการากัว และอัฟกานิสถาน หรือการสู้รบกันเองของชนกลุ่มต่าง ๆ เช่น สงครามกลางเมืองในเลบานอน เป็นต้น และคาดกันว่าตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่สองยุติลง มีการขัดกันด้วยอาวุธทั่วโลกอยู่ประมาณ 150 แห่ง และมีผู้เสียชีวิตไปแล้วกว่า 20 ล้านคน² ซึ่งเป็นจำนวนที่มากกว่าทหารที่สูญเสียไปในสงครามโลกครั้งที่สองทั้งหมด

¹ เอกสารเผยแพร่หมายเลข 47/2528 กรมสารนิเทศ กระทรวงการต่างประเทศ.

² Disarmament Study Series No.12, p.15.

สหประชาชาติได้ตระหนักถึงความโหดร้ายทารุณและความรุนแรงของอาวุธตามแบบต่าง ๆ ที่ได้รับการพัฒนา จึงพยายามหาทางกำกัการใช้อาวุธตามแบบบางประเภทลง เช่น การทำสนธิสัญญาห้ามหรือกำกัการใช้อาวุธตามแบบบางประเภท เป็นต้น

อย่างไรก็ดี แม้อาวุธตามแบบจะทำลายชีวิตมนุษย์ไปอย่างมากมาย แต่อานุภาพของอาวุธดังกล่าวก็ยังไม่ร้ายแรงเท่าอานุภาพของอาวุธนิวเคลียร์ ซึ่งได้ก่อให้เกิดอันตรายจากความเจ็ดจ้าของแสงสว่าง ลูกไฟ คลื่นความสั่นสะเทือนของแผ่นดิน ความร้อนและความกดอากาศ เมฆ ฝุ่นละออง ดินทราย กัมมันตภาพรังสีระหว่างและภายหลังการระเบิด โดยเฉพาะรังสีเอ็กซ์เรย์แกมมา และอนุภาคนิวตรอน ¹

ระเบิดนิวเคลียร์สามารถสังหารคนได้ทันทีคราวละมาก ๆ ที่ร้ายแรงไปกว่านั้นยังได้สร้างความทรมานแก่ผู้ที่ยังรอดชีวิตอยู่ โดยการแผ่กัมมันตภาพรังสี ตารางที่ 13 แสดงให้เห็นว่าระเบิดนิวเคลียร์ขนาด 1 เมกะตัน ซึ่งแผ่รังสีออกมามากกว่า 5,000 roentgens* นั้น จะส่งผลกระทบใดบ้างต่อมนุษย์ตามระดับความเข้มของรังสี

นอกจากนั้นยังได้มีการวิจัยกันอีกว่าผู้ที่รอดตายจากการระเบิดนั้น จะต้องเผชิญกับอาการเจ็บป่วยจากกัมมันตภาพรังสีอะไรกันบ้าง ดังตารางที่ 14

ยิ่งไปกว่านั้นผู้ที่รอดตายจากการระเบิดและกัมมันตภาพรังสี ยังจะต้องเผชิญกับความเจ็บป่วยอื่น ๆ ที่ส่งผลออกมาในภายหลังอีก เช่น ต้อกระจก มะเร็งในเม็ดเลือด มะเร็งในส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย ² จากการสำรวจผู้ที่รอดชีวิตจากระเบิดปรมาณูที่ถูกทิ้งในฮิโรชิมาและนางาซากิเมื่อ 30 ปีที่แล้ว โดยคณะกรรมการวิทยาศาสตร์แห่งสหประชาชาติ พบว่า อัตรา

¹ Yaap K. Spek "Limits to Technology?" Disarmament : The Human Factor, Erwin Lozlo and Donald Keys, editor (New York : Pergamon Press Inc., 1981), p.98.

* หน่วยวัดความเข้มของรังสี.

² Samuel Glasstone, The Effects of Nuclear Weapons (United States Atomic Energy Commission, Washington D.C., 1958), pp.480-482.

ตารางที่ 13 ผลที่คาดว่าจะร่างกายจะได้รับหากถูกกัมมันตภาพรังสีตามขนาด

ความเข้มข้น

ความเข้มข้นของ
กัมมันตภาพรังสี
(Roentgens)

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

0 - 50	ไม่มีผลปรากฏชัดแจ้ง นอกจากอาจจะมีการเปลี่ยนแปลงในเลือดเล็กน้อย
80 - 120	มีอาการคลื่นเหียนอาเจียรประมาณ 1 วัน ในจำนวน 5-10% ของผู้ที่ได้รับรังสีจะมีอาการเหนื่อยอ่อน แต่ไม่มีอันตรายร้ายแรง
130 - 170	มีอาการคลื่นเหียนอาเจียรประมาณ 1 วัน ตามด้วยอาการเจ็บป่วยจากกัมมันตภาพรังสีของผู้ที่ได้รับประมาณ 25% แต่ไม่มีการตาย
180 - 220	มีอาการคลื่นเหียนอาเจียรประมาณ 1 วัน ตามด้วยอาการเจ็บป่วยจากกัมมันตภาพรังสีของผู้ที่ได้รับประมาณ 50% แต่ไม่มีการตาย
270 - 330	มีอาการคลื่นเหียนอาเจียรของคนที่ได้รับเกือบทั้งหมดในวันแรก ตามด้วยอาการเจ็บป่วยจากกัมมันตภาพรังสี คนประมาณ 20% จะตายภายใน 2-6 อาทิตย์ หลังจากการระเบิด ผู้ที่รอดชีวิตจะฟื้นตัวได้ภายในระยะเวลาประมาณ 3 เดือน
400 - 500	มีอาการคลื่นเหียนอาเจียรของคนทั้งหมดในวันแรก ตามด้วยอาการเจ็บป่วยจากกัมมันตภาพรังสี คน 50% จะตายภายใน 1 เดือน ผู้ที่รอดชีวิตจะฟื้นตัวได้ภายในระยะเวลาประมาณ 6 เดือน
550 - 750	มีอาการคลื่นเหียนอาเจียรของคนทั้งหมดภายใน 4 ชั่วโมงหลังจากเกิดการระเบิดตามด้วยอาการเจ็บป่วยจากกัมมันตภาพรังสี คนเกือบ 100% จะตาย มีเพียง 2-3% เท่านั้นที่จะรอดชีวิตอยู่ ซึ่งจะฟื้นตัวได้ในระยะเวลาประมาณ 6 เดือน
1,000	มีอาการคลื่นเหียนอาเจียรของคนทุกคนภายใน 1-2 ชั่วโมงหลังจากการระเบิด อาจจะไม่มียุทธชีวิตจากอาการเจ็บป่วยจากกัมมันตภาพรังสี
5,000	ทุพพลภาพในทันทีและทุกคนจะตายภายใน 1 อาทิตย์

ที่มา : Samuel Glasstone, The Effects of Nuclear Weapons,
United States Atomic Energy Commission, 1958, p.471.

ตารางที่ 14 สรุปอาการเจ็บป่วยจากกัมมันตภาพรังสี

ระยะเวลาหลัง จากการระเบิด	ผู้ที่รอดตายจากกัมมันตภาพรังสีที่มีความเข้มข้น		
	700 Roe.หรือมากกว่า	550-300 .Roe.หรือมากกว่า	250-100 Roe.หรือมากกว่า
อาทิตยที่ 1	มีอาการคลื่นเหียนอาเจียร และท้องร่วง ภายใน 2-3 ชม.แรก	มีอาการคลื่นเหียนอาเจียร และท้องร่วง ภายใน 2-3 ชม.แรก	เป็นไปได้ว่าจะมีอาการ คลื่นเหียนอาเจียรและ ท้องร่วงในวันแรก
อาทิตยที่ 2	ไม่สามารถระบุอาการได้ (ระยะแฝงตัว) ท้องร่วง ตกเลือด เกิดอาการอักเสบในปาก และในลำคอ มีไข้	ไม่สามารถระบุอาการได้ (ระยะแฝงตัว)	ไม่สามารถระบุอาการได้ (ระยะแฝงตัว)
	ซุบผอมลงอย่างรวดเร็ว เป็นไปได้ว่าจะสิ้น ชีวิตลงถึง 100%	ทานอาหารไม่ลง ป่วยกระเสาะกระแสะ มีไข้ ตกเลือด มีกำเดาไหล ตัวซีด	
อาทิตยที่ 3		มีอาการอักเสบในปากและ ในลำคอ ซุบผอมลงอย่างรวดเร็ว	ทานอาหารไม่ลง ป่วยกระเสาะกระแสะ เจ็บคอ ตกเลือด ตัวซีด ซุบผอมลงพอประมาณ
อาทิตยที่ 4		ในรายที่มีอาการรุนแรง จะตาย(โดยเฉพาะ 50% ของผู้ที่ได้รับกัมมันตภาพ รังสีเกินกว่า 450 Roentgens)	จะฟื้นตัวในระยะเวลา ประมาณ 3 เดือน นอกจาก สุขภาพจะไม่ดีมาก่อน

ที่มา : Samuel Glasstone, The Effects of Nuclear Weapons,
United States Atomic Energy Commission, 1958, p.477.

การตายของบุคคลเหล่านี้ยังคงเป็นไปในลักษณะที่มีใช้การตายโดยเชื้อโรคธรรมดา โดยมีลักษณะของโรคมาเร็งในเม็ดเลือด และมาเร็งในอวัยวะหรือเนื้อเยื่อตามส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย¹

ความโหดร้ายจากสงครามเหล่านี้ เป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนาสำหรับมนุษย สหประชาชาติ ได้ตระหนักอยู่ตลอดเวลาและมีความตั้งใจมั่นที่จะปกป้องชนรุ่นหลังให้พ้นจากภัยแห่งสงคราม โดยได้ประกาศไว้ในคำปรารภของกฎบัตรสหประชาชาติว่า

“เรา ประชาชนแห่งสหประชาชาติ ตัดสินที่จะปกป้องลูกหลานให้พ้นจากภัยพิบัติแห่งสงคราม ซึ่งได้บังเกิดขึ้นสองครั้งแล้วในชั่วชีวิตของเรา และได้นำความโศกเศร้ามาสู่มนุษย์”²

การดำเนินการของสหประชาชาติเพื่อการนี้ที่สำคัญประการหนึ่งก็คือ การรณรงค์และดำเนินการเพื่อให้มีการลดอาวุธและควบคุมอาวุธอย่างจริงจัง การดำเนินการดังกล่าว หากประสบความสำเร็จมากขึ้น ย่อมจะผ่อนคลายนความตึงเครียดได้มากขึ้นด้วย และความสำเร็จจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อรัฐต่าง ๆ ใดยอมรับในเรื่องนี้ในวงกว้างขึ้น และมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง เพื่อหยุดยั้งการแข่งขันทางอาวุธ ซึ่งจะเป็นการลดอันตรายจากสงครามด้วย³

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ The UN. Yearbook 1977, Department of Public Information, p.99.

² UN Charter, Preamble.

³ Final Document, para.3.